

NVSH - Documentatiecentrum
Prinses Beatrixlaan 11
Den Haag
Tel. 070-832900

DOCUMENTATIEMAP

Pedofilie

Enige kanttekeningen bij het pedofilie-vraagstuk

Inleiding

Deze informatie W.B. is een neerslag van literatuuronderzoek en gesprekken binnen de sectie ideologie van het verenigingskantoor NVSH, gecentreerd rondom een aantal vragen m.b.t. pedofilie.

- I Hoe wordt het begrip 'pedofilie' in de literatuur benaderd? De bedoeling hiervan is een poging te doen de spraakverwarring die rondom het begrip bestaat op te heffen. Niet door met de zoveelste definitie te komen, maar door na te gaan welke omschrijvingen in de literatuur voorkomen en welke veronderstellingen eraan ten grondslag liggen.
- II Over welke empirische gegevens beschikken we? Wat heeft het onderzoek naar diverse aspecten van het vraagstuk pedofilie opgeleverd?
- III De confrontatie van de antwoorden op I en II leidt tot een zekere relativering van het begrip 'pedofilie', en tevens tot de vraag: waarom worden er zoveel pogingen ondernomen dit gedragspatroon te definiëren?
- IV Dit is in het algemeen de vraag naar de maatschappelijke functies en (vooral individuele) dysfuncties van het benoemen van bepaalde gedragspatronen.
- V Tenslotte zullen op basis van het voorafgaande de wenselijkheden en mogelijkheden van hulpverlening bekeken worden.

I Wat verstaat men onder pedofilie?

Letterlijk betekent pedofilie 'het houden van kinderen'. Pedofielen zijn dus mensen die van kinderen houden. Kennelijk is die omschrijving niet voldoende, want in literatuur en spraakgebruik worden een aantal kenmerken toegevoegd, die de groep mensen waarop de term 'pedofilie' betrekking heeft, drastisch inperkt.

Brongersma definieert pedofilie als "de affectie van mannen voor de geslachtsrijpe maar nog niet volwassen jongens ($\pm$ 12 tot 17 jaar).

Peter van Eeten omschrijft pedofilie als zowel een "homofiele relatie tussen een meerderjarige en een jongere tussen 16 en 21 jaar", als "ook heterofiele relaties tussen een meerderjarige en een partner onder de 16 jaar".

V.d. Kwast heeft het over "seksueel contact (hetero- en homo-seksueel) tussen een volwassene en een kind, dus tussen partners die sterk in leeftijd verschillen".

Santer-Westrate over "seksueel contact tussen lichamelijk volwassenen en kinderen waarbij de puberteit nog niet is ingetreden".

De Wind over "de ziekelijk seksueel getinte liefde voor kinderen" en Swanson tenslotte, definieert een pedofiel als "iemand die een kind nodig heeft voor zijn seksuele bevrediging".

De omschrijvingen hebben gemeen, dat:

- men aan het element "houden van" in de letterlijke vertaling van het begrip pedofilie, een seksueel/lichamelijke betekenis toekent.
  - dat men een scheiding aanbrengt tussen de seksualiteit van volwassenen en van kinderen.
- De omschrijvingen verschillen van elkaar m.b.t. de vraag naar of het benadrukken van:
- de leeftijds grenzen, samenhangend met de vraag naar het ontwikkelings stadium waarin de jongere partner zich bevindt - puberteit, prepuberteit of geslachtsrijp.
  - het karakter van de relatie - homoseksueel, heteroseksueel of beiden.
  - het 'ziek' of 'gezond' zijn van de pedofiel.

Deze vijf punten - seksueel getinte relatie, volwassene/kind, leeftijd kind, homo/hetero/beiden, ziek of normaal - bevatten de voornaamste elementen in de discussie over pedofilie.

Het feit dat het om seksuele relaties tussen kinderen en volwassenen gaat, heeft de wetgever in diverse landen aanleiding gegeven het kind te beschermen door wettelijk een leeftijds grens vast te stellen waar beneden het seksuele contact strafbaar is. Zo ligt in Nederland de grens op 16 jaar, in Polen, Tsjecho-Slowakije en Turkije op 15, in Luxemburg en Oostenrijk op 14, in Japan op 13 en in Spanje op 12 jaar. Gezien de verschillen lijken de grenzen nogal willekeurig getrokken, evenals de straffen die gelden (in Nederland afhankelijk van de leeftijd van het kind, variërend van 4 tot maximaal 15 jaar gevangenisstraf).

De vraag rijst naar de gegevens waarop men leeftijds grenzen en strafmaten heeft vastgesteld.

De vraag rijst tevens naar de gegevens die geleid hebben tot de veronderstellingen dat pedofiel gedrag uitsluitend homo- of heteroseksueel gericht is en dat pedofiel gedrag ziek gedrag is.

Die gegevens blijken niet erg talrijk te zijn. De meeste zijn verkregen van mensen die met de justitie in aanraking zijn geweest n.a.v. een pedofiel contact, en hebben dus betrekking op bijzondere gevallen (waarvan bijv. bekend is dat men een pedofiel contact heeft gehad, een gegeven dat belemmerend werkt in het maatschappelijk functioneren van deze mensen. Dit is uiteraard niet representatief voor de situatie van iedereen die ooit een pedofiel contact heeft gehad). Onderzoeken die niet of niet uitsluitend onder veroordeelden zijn gehouden zijn die van Kinsey - onder 4400 Amerikaanse vrouwen -, en het onderzoek dat Dr F. Bernard in april 1973 gehouden heeft onder + 50 pedofielen die aanwezig waren op de ontmoetingsdag, georganiseerd door de Landelijke Werkgroep Pedofilie van de NVSH (zie bijlage).

II Wat weten we?

Wat weten we van het verloop van de pedofiele contacten (gewelddadig?), van de aard ervan (homo/hetero?), van de relatie volwassene - kind (kent men elkaar?), en van de eventueel schadelijke gevolgen voor het kind?

Kinsey vond onder de groep van 4400 vrouwen (die overigens niet helemaal a-select was samengesteld, de groep kwam iets meer dan representatief verantwoord uit de 'betere' maatschappelijke klassen) dat 25% van hen seksueel contact had gehad voor de eerste menstruatie. In + 5% van de gevallen was sprake geweest van vergaande seksuele handelingen (pogingen

tot coïtus), slechts in 1 geval werd geweld gebruikt. Bij onderzoeken onder veroordeelden - zoals van Gebhard in Duitsland - ligt het percentage wegens geweld veroordeelden hoger.

Echter, ondanks de ongunstige selectie - immers wie een ernstig delict pleegt wordt sneller gepakt - vond Gebhard toch dat de daders veroordeeld wegens gewelddadige handelingen slechts 10% uitmaakte van het totaal aantal veroordeelden voor pedofiele handelingen.

5% van de 'geweldloze' veroordeelden had een poging tot coïtus ondernomen bij meisjes onder de 12 jaar, en 70% bij meisjes van 12 t/m 15 jaar (kennelijk niet veel verzet bij de oudere meisjes).

Bij de 'gewelddadige' veroordeelden liggen de percentages op resp. 45% en 65%.

Voor Nederland zijn we aangewezen op cijfers uit de criminale statistiek.

Daarin zien we dat in de jaren '58/'68 het aantal veroordelingen voor lichtere gevallen (= in de zin van artikel 247 en 249: plegen van ontuchtige handelingen met iemand <16 jaar of iemand die aan je zorgen is toevertrouwd) tussen de 900 en 1200 per jaar schommelt, terwijl het aantal 'zware' veroordelingen (= in de zin van artikel 244 en 245, W.v.S.: vleselijke gemeenschap met een meisje <12 jaar of tussen 11 en 16 jaar) tussen de 100 en 150 ligt.

Het aantal gewelddadige gevallen, nl. mishandeling of moord is klein: gemiddeld minder dan 3 veroordelingen per jaar.

Dus ook in Nederland is het aantal lichte gevallen veel groter dan het aantal zware (+ 10% betreft een poging tot coïtus).

Op een totaal van + 1300 veroordelingen per jaar zijn er slechts 3 van gewelddadige handelingen. Dit is uiterst gering vergeleken bij de bevindingen van Gebhard. Niet duidelijk is echter wat Gebhard precies onder gewelddadige handelingen heeft gerangschikt.

Van verreweg het grootste aantal veroordelingen in Nederland (nl. die in de zin van artikel 247 en 249) is het onmogelijk met behulp van de criminale statistiek vast te stellen of het homo-, of heteroseksuele contacten betrof, aangezien dit in de statistiek niet is uitgesplitst. Gebhard vond bij zijn onderzoek, dat 7% van de ondervraagden veroordeeld was wegens homofiele contacten met kinderen beneden de 12 jaar en 10% voor dezelfde contacten met kinderen van 12-15 jaar. In resp. 6,5% en 15% van deze gevallen was sprake geweest van anaal verkeer, terwijl geweldpleging niet voorkwam.

Van de groep die Gebhard onderzocht was in totaal + 80% veroordeeld wegens heteroseksuele pedofiele contacten.

Dit is erg hoog in vergelijking met de bevindingen van Dr Bernard. Van de groep die hij onderzocht (een groep die overigens erg klein was en niet a-select samengesteld: alle leden waren actief in werkgroepen, hadden contacten met de L.W.P.) had 96% een voorkeur voor jongens. De belangstelling voor meisjes was vrijwel altijd secundair. 42% had wel eens anaal verkeer gehad, maar dit betrof slechts een fractie van de contacten die de ondervraagden regelmatig hadden.

Het feit dat Gebhard veroordeelden onderzocht kan niet de oorzaak zijn van het grote verschil in het percentage homo-/heterocontacten, aangezien de groep van Bernard voor + de helft uit ex-veroordeelden bestond.

Het enige dat je op basis van deze onderzoeken t.a.v. homo-

of hetero-gerichtheid kunt zeggen is, dat beiden voorkomen (waar de ene groep een sterke voorkeur heeft voor homofiele relaties, heeft de andere een bijna evengrote voorkeur voor heteroseksuele relaties). De verschillende uitkomsten van de 2 onderzochte groepen zijn te wijten aan toevallige factoren in de samenstelling van de groepen.

Dat in homofiele/pedofiele contacten anaal verkeer niet veel voorkomt, blijkt uit beide onderzoeken. Ook Bernard veronderstelt dat de contacten van pedofielen over het algemeen van masturberende of strelende aard zijn. Gebhard meldt bij heteroseksuele pedofiele contacten relatief veel pogingen tot coïtus (70% van de contacten met meisjes van 11 t/m 15 jaar). Hierbij vond echter geen geweld plaats, evenmin als bij de pogingen tot anaal verkeer met jongens.

Dit kan een aanwijzing zijn, dat de kinderen in lang niet alle gevallen afwijzend staan tegenover het contact.

Uit justitiële cijfers blijkt ook dat + 80% van de kinderen de dader kent (vader, kennis, buurman). Volgens Kinsey ligt dit percentage op 50% (dus bij niet-veroordeelden).

Als de dader uit de naaste omgeving van het kind komt is de kans wellicht groter, dat het contact bekend wordt en tot een veroordeling leidt, maar ook in de gevallen die Kinsey meldt (niet-veroordeeld) blijkt de oudere partner dus vaak een bekende te zijn.

Het geringe aantal gewelddadige gevallen en het grote aantal waarvan het kind de andere partner kent, maken de vraag interessant naar de eventuele schadelijke gevolgen voor het kind. De strafbaarstelling in de wet van pedofiele contacten veronderstelt dat dergelijke contacten, hoe dan ook schadelijk zijn voor het kind.

Wat verstaat men onder 'schade'?

V.d. Kwast verstaat eronder "een ernstige en meer duurzame psychische repercussie, zich uitend in een aantoonbare ontwikkelingsstoornis, vooral in het seksuele aanpassingsvermogen".

Welke factoren in het pedofiele contact zouden kunnen leiden tot de bedoelde psychische repercussies?

Uit justitiële cijfers blijkt bij seksuele contacten zonder geweldpleging met meisjes tussen 12 en 15 jaar 86% tegemoetkomend te reageren. Van een directe dwangsituatie kunnen we hier niet spreken.

Men is echter geneigd het begrip dwang - waar het een kind betreft - nogal ruim op te vatten, in de zin van gemakkelijk beïnvloedbaar. Vooral als het kind in een afhankelijke positie t.o.v. de volwassene verkeert - bijv. omdat hij de oudere emotioneel nodig heeft, als compensatie voor het gemis aan affectie van zijn ouders - blijkt men dit reeds als een vorm van een indirecte dwang op te vatten. Zolang echter het aandringen op seksuele handelingen geïntegreerd is in de totale relatie en inspeelt op de gevoelens van het kind, is niet duidelijk waaruit eventuele psychische repercussies kunnen voortkomen.

Volgens Kinsey vond 80% van de vrouwen die in hun vroege jeugd seksueel contact met een man hadden gehad het alleen maar 'grijselijk', een gegeven dat ook al niet wijst in de richting van ernstige psychische repercussies.

In dit verband wordt wel aangevoerd, o.a. door Dr de Levita, dat zo er al geen psychotraumatische gevolgen zijn, er toch bepaalde gevoelens bij het kind worden opgewekt die hij in het ontwikkelingsstadium waarin hij verkeert nog niet goed

aankan.

Sengers brengt hier tegenin dat bij geen enkel mens iets kan worden opgewekt dat nog niet in hem bestaat. Hoogstens kan iets naar boven komen dat tevoren onderdrukt was. Hierdoor kan het kind in verwarring komen ("het griezelig vinden"). Van groot belang voor eventuele schadelijkheid van pedofiele contacten is dan ook het vermogen van het kind door deze verwarring heen te komen. Een vermogen, dat sterk bepaald wordt door zijn totale levenssituatie en het daarin geldende normenpatroon.

In hoeverre kunnen homofiele pedofiele contacten de oorzaak zijn van een latere homofiele ontwikkeling van het kind?

De enige duidelijke publikatie hierover is die van Tolsma. Hij vond bij 133 mannen die in hun jeugd pedofiel contact hadden gehad, slechts 6% homofielen. Dat is niet meer dan in een normale populatie voorkomt. (Zelfs al zou blijken dat verband bestaat, dan is daarmee nog geen sprake van schade.)

Dit alles wijst niet bepaald op directe schade als gevolg van het pedofiele contact, en rechtvaardigt de veronderstelling dat eventuele schade veroorzaakt wordt door 'oneigenlijke factoren'.

De culturele context van het gebeuren lijkt een belangrijke variabele bij het bepalen van de belevingswaarde van het pedofiele contact. In ons cultureel klimaat is nog altijd een sterk negatieve component aanwezig in de beleving van de seksualiteit, die doorwerkt in de instelling van het kind en van de mensen in zijn omgeving. De negatieve component in de beleving van de seksualiteit vormt een belemmerende factor bij het verwerken van seksuele contacten (ook van die met leeftijdsgenoten overigens) en bevordert dat via het seksuele contact nog andere conflicten ontstaan. Van belang is ook het verloop van de psychische ontwikkeling tot aan het moment van het seksuele contact. Deze beïnvloedt zowel de beleving als de mogelijkheid tot verwerking. Daarom kan het seksueel contact zelfs het gevolg zijn van een zorgwekkende psychische ontwikkeling.

De Francis, die in 1966/'69 onderzoek heeft verricht in New York n.a.v. de aangegeven zedendelicten met kinderen, meldt dat in 72% van de gevallen de ouders bijdroegen tot het plaatsvinden van het delict door nalatigheid in de vorm van onvoldoende zorg.

III Relativering van het begrip 'pedofilie'.

Wat zijn we tot nu toe te weten gekomen over het pedofiele contact?

Kort samengevat, dat het zowel hetero- als homoseksueel gericht kan zijn; dat anaal verkeer vrij weinig en coïtaal verkeer vaker voorkomt, maar dat er zelden sprake is van geweld; dat het kind de oudere partner vaak kent en in veel gevallen tegemoetkomend reageert; en dat schade als gevolg van het contact niet aantoonbaar is.

Welk beeld levert dit op van 'de pedofiel'?

Het is zeer de vraag of deze wel bestaat. Niet ieder die ooit een seksueel contact met kinderen heeft gehad, of nog wel eens heeft, is wat Sengers noemt 'pedofiel in engere zin'.

Sengers onderscheidtten minste 2 groepen: de pedoseksuelen en de pedofielen-in-engere-zin.

Het is niet zeldzaam dat mensen die tijdelijke depressies doormaken een sterke aantrekking tot kinderen voelen, die

zodra de depressieve fase voorbij is, weer verdwijnt of op de achtergrond raakt.

Sengers noemt wat kenmerken van de 'pedo-seksueel': contacten van vluchtig seksuele enkelmalige aard, een diepergaande gevoelsbinding met het kind ontbreekt, het geslacht van het kind doet er niet zoveel toe, "het driftmatige overweegt". D.w.z. er is sprake van een seksuele spanning die op dat moment geen andere uitweg vindt.

Deze groep betreft dus volwassenen die tot een man/vrouw-verhouding in staat zijn, maar daar tijdelijk problemen mee hebben die zich niet alleen in het contact met kinderen uiten, maar ook in bijv. het zich terugtrekken uit de omgeving, zelfverwaarlozing. In deze zin is er sprake van een ziekte - de grens van zelfhandhaving is bereikt -, en is hulp in de vorm van een uitgebreid onderzoek door diverse hulpinstanties gewenst.

Hiernaast noemt Sengers de groep 'pedofielen in engere zin': dit zijn de mensen (meestal mannen) die zich voortdurend en vaak reeds vanaf hun puberteit seksueel tot kinderen aange-trokken voelen.

Kenmerken van de pedofiel-in-engere-zin: een duidelijke voorkeur zowel voor wat betreft de leeftijd van het kind, het geslacht, als de persoon van het kind.

Zo vond Bernard in zijn onderzoeksgroep een duidelijke voorkeur voor jongens van 12, 13 en 14 jaar en van 5 en 6 jaar. Men voelt zich tot één bepaald kind aangetrokken. Het betreft meestal mannen, waarbij een zekere angst voor volwassen vrouwen aanwezig is, en die in het algemeen in contacten met volwassenen insufficiëntie-gevoelens ondervinden.

(Let wel: dit zijn gegevens uit de psychiatrische praktijk, dus niet representatief voor 'de pedofiel'.)

Als diepere oorzaken van dit gedrag noemt de psycho-analytische theorie gevoelsstoornissen in de verhouding tot de vader en/of moeder, ook samengaand met een niet gelukkige band van de ouders onderling.

De emotionele onvolgroeidheid op basis van heel vroege relatiestoornissen tot de ouders worden van veel groter belang geacht dan welke ondervinding in latere jaren ook!

(Ik zou hieraan willen toevoegen: de cultureel-maatschappelijke mogelijkheden die het individu geboden worden zijn gevoelens te uiten. Opvallend is nl. dat vrijwel nergens melding wordt gemaakt van vrouwelijke pedofielen.)

De problemen van deze groep zijn tweërlei:

- de zelfaanvaarding: wie in zichzelf zo'n grote aantrekking tot bepaalde kinderen ervaart dat hij het gevoel heeft daardoor anders te zijn dan anderen, beleeft een moeilijke tijd. Hij kan er niet meer omheen iets met die aantrekking te doen (aanvaarden of afwijzen), terwijl hij zich er tegelijkertijd van bewust wordt hoe scherp anderen juist die gevoelens veroordelen. Eenzaamheid en isolement zijn het gevolg.
- wie ertoe neigt zijn gevoelens van aantrekking te beamen, komt onmiddellijk voor het probleem te staan, dat het in onze maatschappij verboden is een lichamelijke relatie met een kind te hebben.

M.a.w. de problemen van de pedofiel-in-engere-zin liggen niet zozeer in zijn pedofiel-zijn, hij voelt zich aangetrokken tot een kind en wil hieraan gestalte geven door een affectieve relatie met het kind op te bouwen (zoals bij iedere vorm van verliefdheid - hetero-, homoseksueel).

Zijn problemen worden veeleer veroorzaakt door zijn omgeving.

Alle waarden en normen die hem in zijn opvoeding zijn bijgebracht veroordelen zijn gevoelens, maken het hem moeilijk zichzelf te aanvaarden, en vervolgens belemmeren ze hem in het realiseren van zijn behoefte aan contact met kinderen. Deze groep mensen is dus niet "ziek" in die zin dat zij niet maatschappelijk zouden kunnen functioneren als gevolg van driftmatige ongecontroleerde neigingen, die gevaar voor zijn omgeving opleveren (zoals bij de groep pedo-seksuelen wel mogelijk is). Integendeel: waarschijnlijk houdt niemand zoveel van kinderen, kan niemand zo goed met kinderen omgaan dan juist de mensen die zelf zich zo kunnen inleven in het kinderstadium, dat zij hun affectieve bindingen in deze richting zoeken. (Servatius noemt hen "de brug naar de jeugd".)

Nogmaals: als voornaamste factor in het geheel kan beschouwd worden de houding t.o.v. pedofiele verhoudingen en niet de pedofilie op zichzelf.

Naast bovengenoemde twee groepen met duidelijke kenmerken zijn er echter ook mensen die bij tijd en wijle gevoelens van seksuele aantrekking tot een kind ervaren. Waarschijnlijk betreft dit een erg grote groep.

Freud kwam al tot de ontdekking dat kinderen seksuele gevoelens en wensen van de meest uiteenlopende aard hebben - orale, anale, sadistische, genitale -, gericht op alle mogelijke objecten en personen in zijn omgeving ("polymorf pervers").

In zijn opvoeding leert het kind zich in een bepaalde richting te ontwikkelen, en andere neigingen te onderdrukken. Dat wil echter niet zeggen dat zij daarmee verdwenen zijn. Ieder mens is in principe in staat zich seksueel op verschillende manieren te uiten, draagt volgens De Wind "een staalkaart van niet-normale intenties onderdrukt in zich mee".

De lustbeleving kan op vele manieren plaatsvinden, men ontwikkelt uiteraard bepaalde voorkeuren, maar dat betekent niet dat die voorkeur uitsluitend hetero/homo of pedofiel hoeft te zijn. Van belang is de persoon waarop zich op een gegeven moment de seksuele voorkeur richt.

Dat de meeste mensen zich uitsluitend richten op een volwassen persoon van het andere geslacht betekent nog niet dat zij daarmee hun 'lusten beleven', maar dat ze reageren op bepaalde impulsen van maatschappelijke aard die deze vorm van seksueel gedrag benaderen.

Ons cultuurpatroon wordt gekenmerkt door een negatieve waardering van de seksualiteit. Lustgevoelens mogen slechts in enkele vormen beleefd worden, en wel in die vormen die geen bedreiging zijn voor de maatschappelijke orde. Het kind wordt van jongsaf aan gedragspatronen geleerd, die afgestemd zijn op de rol die hij in de maatschappij moet vervullen en niet op ontplooiing van zijn gevoelsleven. Voor zover al wordt erkend, dat het kind ook seksuele gevoelens kent, worden deze onderdrukt tot het moment dat hij oud genoeg is om ze op een maatschappelijk geaccepteerde manier te beleven. Hierop wordt het kind voorbereid door stimulering van bepaalde gedragingen en onderdrukking van andere. Het resultaat is, dat, mochten vele volwassenen al de behoefte voelen tot andere dan algemeen geaccepteerde seksuele uitingen, zij hieraan geen gevolg zullen geven.

De behoeften vinden een uitweg in sublimatie en projectie.

Sublimatie van 'pedofiele' behoeften vindt plaats door een overdroven grote aandacht voor het kind, de plichten en

verantwoordelijkheden van de ouders, een fanatieke drang tot bescherming van het kind, kortom in de hele kindercultus, die het westers cultuurpatroon kenmerkt.

Projectie van eigen gevoelens geschiedt op de kleine groep mensen, waarvan wel bekend is dat zij hun gevoelens voor kinderen trachten te actualiseren, nl. de pedofielen-in-engere-zin.

Projectie is ook de oorzaak van de sterke behoefte aan het omschrijven, dus afbakenen van pedofiel gedrag en überhaupt van anders dan heteroseksueel gedrag. Dit leidt tot de opvatting: "Zij wel en ik niet", en tevens tot pogingen het omschreven gedrag te verklaren.

Sengers merkt hierover op, dat wie ervan uitgaat dat het zich seksueel tot kinderen aangetrokken voelen slechts bij weinig mensen voorkomt, zich vooral zal afvragen hoe die verlangens in hun ontstaan, te verklaren zijn. Wie er echter van uitgaat dat het een betrekkelijk veel voorkomend verschijnsel is, zal eerder willen weten hoe het komt dat iemand zich daarin niet (meer) kan beheersen.

"Het zal duidelijk zijn dat de kracht van het verlangen hier niet het enig bepalende is, maar dat allerlei aspecten van hoe de mens in zijn totaliteit van eigenschappen en levensomstandigheden is, daarin een even grote rol spelen."

IV De maatschappelijke functies van het onderdrukken van lustgevoelens.

In het vorige gedeelte werd gesteld dat slechts die seksuele uitingen worden gestimuleerd, die geen bedreiging vormen voor de maatschappelijke orde, alle andere worden onderdrukt.

De vraag rest nu nog, waardoor sommige uitingen wel en andere niet een bedreiging vormen. M.a.w.:

Wat zijn de maatschappelijke functies van het onderdrukken van de lustbeleving en het stimuleren van één bepaalde uitingsvorm, nl. de heteroseksuele relatie?

('Functies' opgevat als: de gevolgen die een verschijnsel heeft voor de instandhouding van een systeem.)

Het antwoord op de vraag naar het waarom van het stimuleren in de opvoeding van de heteroseksuele gerichtheid moet gezocht worden in de functies die het gezin in onze samenleving vervult.

Het gezin is een van de meest centrale instituties en van vitaal belang voor het in stand houden van het sociaal-economisch systeem.

Behalve voor de voortplanting zorgt het gezin voor de opvoeding van de kinderen; levert het goed gevoede en verzorgde arbeiders aan het productieproces; biedt het een toevlucht, een compensatie voor de harde, vervreemde werksituatie waarin velen zich bevinden; en is het een dankbare afnemer van de geproduceerde goederen. De sociaal-economische structuur van onze maatschappij kan het gezin niet missen!

Het culturele systeem is daar keurig op afgestemd: i.p.v. lustbeleving leert men zijn kinderen zelfbeheersing, i.p.v. op zelfbewustzijn, spontaniteit en eerlijkheid wordt de nadruk gelegd op verantwoordelijkheidsgevoel, plichtsbesef, het "rekening-houden-met".

Het gezin zelf is de eenheid waarin die waarden bijna feilloos worden doorgegeven.

De nadelen van dit systeem worden vooral gevoeld door de individuen die - om wat voor reden ook - niet tot de tradi-

tionele gezinsvorming komen.

Dat zijn o.a. de mensen die niet bereid zijn hun seksuele gevoelens in deze beperkte vorm te beleven - homofielen, pedofielen, voorstanders van promiscuïteit -, maar ook alleenstaanden.

De nadelen bestaan uit discriminatie bij allerlei regelingen (belastingwetgeving, woningtoewijzing); maar ook uit emotionele discriminatie, variërend in sterkte met de mate van bedreiging die een manier van leven vormt voor de gevestigde orde.

V Het doorbreken van het taboe.

Terug naar het 'probleem' pedofilie.

Hopelijk is enigszins duidelijk geworden dat pedofilie een probleem is bij de gratie van het culturele taboe op de seksualiteit.

In een cultuur waarin de seksualiteit, de lustbeleving van jongere en oudere mensen, positief gewaardeerd wordt zal ook de pedofiele verhouding geen probleem vormen.

Dit geldt overigens voor problemen in alle seksuele relaties. Immers, ook binnen heteroseksuele relaties doen zich de gevolgen van het anti-seksuele klimaat voor (slecht anticonceptiegebruik, impotentie, anorgasmie verschijnenselen als gevolg van onervarenheid en gebrek aan training in lustbeleving).

Hoe veranderen we het seksuele klimaat?

Door de "onderbouw" ervan aan te pakken, door elementen in de maatschappelijke structuur te veranderen waarop deze gebaseerd is, en die in dit culturele klimaat zo floreren. Dat betekent streven naar andere machts- en bezitsverhoudingen, emancipatie van minderheidsgroepen, uitholling van de positie van het gezin.

Voor de hulpverlening aan pedofielen betekent het: streven naar zelfaanvaarding en maatschappelijke integratie d.m.v.

- voorlichting over de verschillende facetten van seksuele relaties met kinderen, en voorlichting over de seksuele behoeften van de kinderen zelf.
- werkgroepen van alle mensen die zich op enige manier belemmerd voelen in hun seksueel functioneren en die pogingen ondernemen de maatschappelijke wortels van hun individuele problemen op te sporen en
- actie voeren tot ondermijning van die elementen die het negatieve seksuele klimaat in stand houden.

Wicky van Rijssel
NVSH-W.B.

september 1973

Geraadpleegde literatuur

A. Boeken

- Sex met kinderen; door F. Bernard, E. Brongersma, I. Haagsma en W.J. Sengers; eindredactie P. van Eeten; Den Haag, NVSH, 1972.
- Onderzoek van een groep pedofielen; door F. Bernard, verslag van enquête onder de bezoekers van de ontmoetingsdag georganiseerd door de Landelijke Werkgroep Pedofilie, NVSH in april 1973.
- Das verfernte Geschlecht; Dokumentation über Knabenliebe; door E. Brongersma; Munchen, Lichtenberg, 1970.
- Criminele Statistiek 1958/1969; van het C.B.S.; Staatsuitgeverij, Den Haag.
- Sex Offenders; Gebhard, e.a.; New York, Harper and Row, 1965.
- Sexuele gedragingen van de vrouw; A.C. Kinsey e.a.; Blaricum, Bigot en v. Rossum, 1957.
- Seksuele criminaliteit; S.v.d. Kwast, Leiden, Stafleu, 1968.
- Gewoon bijzonder; beschouwingen over enige vormen van seksueel gedrag; W. Sengers, Amsterdam, Humanitas, 1970.
- De betekenis van de verleiding in homofiele ontwikkelingen; verslagen van het psychiatrisch juridisch gezelschap; F.J. Tolma; Amsterdam, 1957.
- Variatie of perversie; E. de Wind, Den Haag, NVSH, 1969.
- Ontucht in Nederland; M. Zeegers, Den Haag, NVSH, 1968.

B. Tijdschriftartikelen

- Pedofilie; P. van Eeten, in Sekstant, 50, oktober 1970, p. 14-15.
- Gewoon ongewoon of ongewoon gewoon?; A.R. de Hesson, in Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid, 28, juni 1973, p. 284-285.
- Kanttekeningen bij de discussie over pedofilie en hulpverlening; D.J. de Levita, in Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid, 27, mei 1973, p. 176.
- Een man met pedofiele neigingen; H.C. Santer-Westrate e.a., in Ned. tijdschrift voor criminologie, 6, 1964, p. 190-208.
- Kanttekeningen bij enkele vragen over de kinderlokker; W.J. Sengers, in Ouders van nu, 8, mei 1971, p. 68-71.
- Adult sexual abuse of children; D.W. Swanson, in Diseases of the nervous system, 29, okt. 1968, p. 677-683.
- Discussie over pedofilie en hulpverlening; B. Witte, in Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid, 27, mei '73, p. 169-175.

Dr. F. Bernard

ONDERZOEK VAN EEN GROEP PEDOFIELEN
Uitkomsten van een in 1973 gehouden enquête

In 1971 werd er binnen het kader van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming (NVSH) door een aantal deskundigen uit verschillende disciplines een werkgroep pedofilie opgericht. Ik zal hier niet ingaan op de voorgeschiedenis van de werkgroep en moge volstaan met te verwijzen naar de studie van Dr. E. O. Born: Pedofiele integratie ná 1959 (Storm, Utrecht 1973). In 1972 ontstond een landelijke werkgroep die in 1973 de status van Hoofdbestuurcommissie Pedofilie NVSH kreeg. De werkgroep heeft vertakkingen in enkele Nederlandse en Belgische steden. De algemene doelstellingen zouden als volgt samengevat kunnen worden: de integratie van de pedofilie in de maatschappij en het opbouwen van een directe hulpverlening voor pedofielen in nood.

Op 7 april 1973 heb ik in Breda, tijdens de eerste internationale werkbijeenkomst van de Hoofdbestuurcommissie Pedofilie een onderzoek verricht onder de daar aanwezige pedofielen uit Nederland en België. Deze bijeenkomst bood een eerste en unieke gelegenheid, nimmer tevoren waren zoveel pedofielerichten gelijktijdig tezamen. In dit geval was het mogelijk alle leden van de populatie te onderzoeken. Als algemene doelstelling had ik voor ogen gegevens te verzamelen omtrent verschillende aspecten van de pedofielen behorende tot deze groep.

Wanneer men onder menigte een toevallige opeenhoping van individuen verstaat waarbij geen samenhang is, dan kan men massa reserveren voor een samenkomen van individuen die een zekere gelijkgerichte belangstelling hebben. Bijvoorbeeld: mensen op straat vormen een menigte van min of meer 'loose' individuen. Ontstaat er plotseling een autobotsing dan kan een gedeelte van de menigte zich veranderen in een massa, die zich om het ongelukgebeuren verdicht en opeenhoopt. Op dat moment ontstaat er een gelijkgericht doel of eenzelfde belangstelling (kijken naar het ongeval). Uit deze massa kan zich nu een groep vormen met een taak, bijvoorbeeld hulp verlenen aan de slachtoffers. Er ontstaat een activiteitsbewustzijn, een werkverdeling en er worden bepaalde waarden gesteld. Massa en menigte kennen geen leden, een groep juist wel.

Men kan nu nog onderscheid maken tussen natuurlijke en kunstmatige groepen. Wanneer mensen uit gezellighetsoverwegingen samenkomen, hetgeen een normale menselijke behoefte is, dan vormen zij een natuur-

lijke groep. Bij een kunstmatige groep speelt steeds een bepaald doel een rol en zo'n groep valt uiteen indien het doel bereikt is. Uiteraard lopen beide groepsvormen (de natuurlijke en de kunstmatige) in elkaar over, de grens tussen beide is niet altijd duidelijk te onderscheiden.

Een voorbeeld van een kunstmatige groep is zeker de door mij onderzochte. Men heeft hier immers te maken met een doelgerichtheid, te weten het werken aan de integratie van de pedofiel in de samenleving en het bieden van hulp en steun. Er is een doel waar naar gestreefd wordt, er is activiteit en een zekere werkverdeling (leden van de groep hebben een taak).

Uit het onderhavige onderzoek hoop ik onder andere conclusies te kunnen trekken omtrent het ontstaan van de groep, waarom juist deze pedofielen zich groeperen en zich min of meer in de openbaarheid wagen. Doch alvorens we zover zijn moeten we nog een stuk weg afleggen.

Gekozen werd de methode der directe enquête en wel de schriftelijke collectieve vorm.

De vragenlijst

Het enquêteformulier bestond uit vier onderdelen, die globaal genomen de volgende gebieden bestreken:

- a) vragen omtrent de persoon, zoals leeftijd, plaats in het gezin, burgerlijke staat, scholing en vorming, sociale status en het functioneren daarin;
- b) vragen omtrent het pedofiel-zijn, zoals bewustwording, eerste contacten, leeftijds- en geslachtsgerichtheid en de frequentie en plaats der contacten;
- c) vragen omtrent surrogaat en substituutoplossingen (verzamelen van bijvoorbeeld 'pornografisch' materiaal);
- d) vragen omtrent conflicten met de maatschappij, zoals veroordelingen en psychiatrische behandelingen. Tevens werd de zelfaanvaarding gepeild.

Uiteraard droeg de enquête een anoniem karakter, de antwoorden werden door middel van kruisjes of cijfers gegeven, op twee vragen na waar een of meer woorden moesten worden opgeschreven. Dit leverde geen moeilijkheden op. Aan het slot van het formulier was ruimte open gelaten voor eventuele aanvullende opmerkingen. In menig geval werd daarvan gebruik gemaakt.

Het onderzoek

Het onderzoek vond plaats in de grote vergaderruimte van het congres en werd door mijzelf geïntroduceerd en geleid. De mondelinge toelichting bevatte de volgende punten: een uiteenzetting omtrent het belang van het onderzoek voor de wetenschap dat tevens van belang kan zijn voor de deelnemers; de nadrukkelijke toezegging van de anonimiteit en de gang van zaken na de enquête, te weten de bewerking van de

resultaten en een eventuele publicatie van de uitkomsten.

Tijdens het invullen van het formulier werden de instructies mondeling gegeven en er was gelegenheid tot het stellen van vragen (zowel tijdens als na het invullen).

Met voldoening kon vastgesteld worden, dat bij de deelnemers en groete behoefte en bereidheid bestond aan de enquête mede te werken en de gestelde vragen serieus te beantwoorden.

Soms werden op het formulier op de daarvoor aangewezen plaats aan het einde een reeks opmerkingen en aanvullingen gemaakt omtrent verhoudingen en omstandigheden tot zelfs de meest persoonlijke onthullingen toe. Daarnaast werden toelichtingen gegeven om de gegeven antwoorden te motiveren. Men krijgt de indruk, dat de deelnemers van deze gelegenheid zonder terughoudendheid gebruik gemaakt hebben.

Het antwoordmateriaal

Kadat het onderzoek was afgesloten werd een aanvang gemaakt met de bewerking der gegevens. In totaal werd het formulier door 73 proefpersonen ingevuld, te weten 19 heterofielen (bestuursleden en gasten), 4 homofielen (belangstellenden) en 50 pedofielen (leden van de werkgroep). Onder de laatsten bevonden zich geen vrouwen.

Om de verkregen gegevens in een enigszins overzichtelijke vorm weer te geven besloot ik deze zoveel mogelijk in tabelvorm onder te brengen met vermelding der uitkomsten in percentages. Slechts in enkele gevallen viel de keuze op een grafische weergave.

Hieronder volgen de vragen en antwoorden in de volgorde zoals gegeven op het enquêteformulier. Bij sommige zal wat langer worden stilgestaan, de meeste overzichten spreken voor zichzelf. Tot slot zal een nadere analyse volgen.

De gehele bewerking der items is gebaseerd op de populatie der op 7 april 1973 aanwezige pedofielen (N=50). De heterofielen (N=19) en de homofielen (N=4) werden uiteraard buiten beschouwing gelaten, mede ook al omdat een aantal specifieke pedofiele vragen niet op deze categorieën van toepassing waren.

A. Vragen omtrent de persoon

Omtrent de leeftijdsopbouw van de groep geeft ons onderstaande tabel nadere informatie.

categorie	percentage
gebied met kinderen	100
gebied zonder kinderen	0
geen kinderen met kinderen	0
geen kinderen zonder kind	0
ongebied en zonder kind	0
totaal	100

Tabel 2	
Vraag: Bent U de oudste, jongste, kind daar tussen in of het enigst kind?	
categorie	percentage
oudste	24
jongste	39
tussen in	29
enigst	8
totaal	100

Tabel 3	
Vraag: Bent U gehuwd, gescheiden, of ongehuwd?	
burgerlijke staat	percentage
gehuwd	8
gescheiden	2
ongehuwd	90
totaal	100

Tabel 4	
Vraag: Indien U gehuwd of gescheiden bent, heeft U dan één of meer kinderen?	
categorie	percentage
gehuwd met kind[er(en)]	4
gehuwd zonder kind[eren]	4
gescheiden met kind[eren]	0
gescheiden zonder kind	2
ongehuwd en zonder kind	90
totaal	100

Tabel 5	
Vraag: Welke van de volgende opleidingen heeft U voltooid?	
categorie	percentage
lagere school	18
beroepsopleiding	12
mulo-mavo	16
hbs-gym	21
hoger beroepsopleiding	12
academisch universitair	21
totaal	100

Vergelijkt men bovenstaande uitkomsten met het ontwikkelingsniveau der totale Nederlandse bevolking, dan blijkt dat de ontwikkeling van de leden van de werkgroep hoger ligt. Dit betekent geenszins, dat de pedofiel over het algemeen een hoger I.Q. zou hebben dan de heterofiel. ~~Uit de tabel blijkt dat de pedofiel een hoger ontwikkelingsniveau heeft dan de heterofiel.~~

Aangezien het beroep een zo centrale plaats inneemt in het leven van de individuele mens, en in onze maatschappij, is het van belang na te gaan in welk soort beroepen pedofielen werkzaam zijn.

Vraag 6: Wat is thans Uw beroep of functie?

Alle soorten beroepen worden opgegeven: kantoorfuncties, leidinggevende functies, handenarbeid, sociale beroepen, technische en artistieke beroepen, academische beroepen, enz.

Tabel 7	
Vraag: Voelt U zich met die functie of dat beroep tevreden?	
categorie	percentage
tevreden	50
niet tevreden	22
geen mening	18
niet ingevuld	10
totaal	100

De vraag naar de tevredenheid in de werksituatie werd opgenomen als algemeen indicator omtrent het functioneren in die situatie. Mogelijk zouden hier verschillen kunnen zijn met niet-pedofielen.

De vraag naar de arbeidssatisfactie komt op veel enquête-formulieren voor. In de loop der jaren is gebleken, dat steeds weer 60 to 80% der ondervraagden te kennen geven tevreden te zijn met hun werk, tegenover 7 tot 14% ontevredenen. (Gehaël duidelijk is niet wat deze vragen precies meten, ook zijn de onderzoeken van de verschillende auteurs niet zonder meer vergelijkbaar, omdat de formulering der vragen niet dezelfde was en ook de omstandigheden waaronder het onderzoek verricht werd variëerde). Over het algemeen is de "satisfactie-score" hoger naarmate men meer vorming genoten heeft een hoger op de maatschappelijke ladder staat.

P. Vragen omtrent het pedofiel-zijn

Tabel 8	
Vraag: Hoe oud was U toen U voor het eerst begreep dat U pedofiel was?	
leeftijd	percentage
-10	8
11-20*	66
21-30	20
31-40	2
40-	0
niet ingevuld	4
totaal	100

* Bij 15 jaar 20 procent

Bij 16 jaar 12 procent

Bij 17 jaar 6 procent

Bij 18 jaar 10 procent

Totaal: 66 procent.

De bewustwording van het pedofiel-zijn geschied overwegend in de puberteit. Dit is ook de leeftijd waarin de heterofilie bewust wordt. Zie hiervoor ook tabel 9.

Tabel 9	
Vraag: Hoe oud was U toen U het eerste echt pedofiele contact met een kind had?	
leeftijd	percentage
-10	6
11-20	58
21-30	28
31-40	2
niet ingevuld	6
totaal	100

Tabel 10

Vraag: Houdt U Uw pedofilie geheim voor Uw ouders, familie, gezin?

categorie	percentage
ouders:	
wel geheim	41
niet geheim	51
niet ingevuld	8
totaal	100
familie:	
wel geheim	51
niet geheim	37
niet ingevuld	12
totaal	100
gezin:	
wel geheim	2
niet geheim	2
niet ingevuld	96
totaal	100

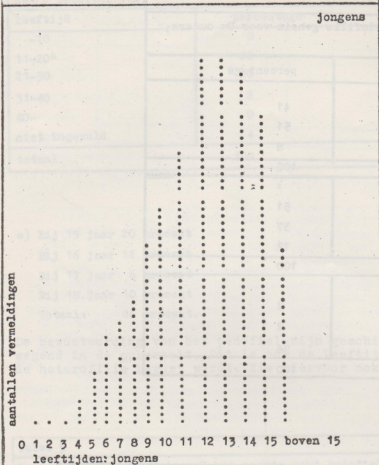
Vraag 10a Als U het niet geheim houdt, waarom dan niet?

Men kan de antwoorden als volgt rubriceren:

- men vindt geheimhouding niet nodig;
- door een strafzaak (of door de politie) is het bekend geworden;
- het is eigenlijk altijd al duidelijk geweest.

Tabel 11

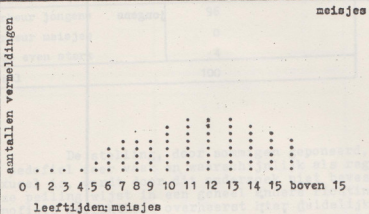
Vraag: Voor welke leeftijdsgroepen heeft u over het algemeen het meeste belangstelling?

leeftijden preferentie	procenten
pre-puberteit: tot 11 jaar	39
puberteit 12, 13, 14 jaar of puberteit	44
12, 13, 14, 15 jaar	55
post-puberteit boven 15 jaar	6

Tabel 12

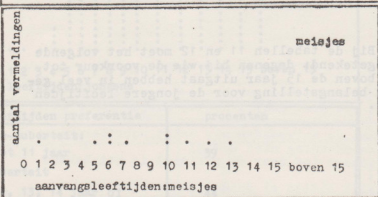
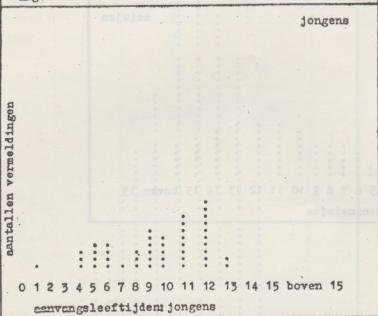
Vraag: Voor welke leeftijdsgroepen heeft U over het algemeen het meeste belangstelling?

Bij de tabellen 11 en 12 moet het volgende worden aangetekend: degenen bij wie de voorkeur tot 15 jaar of boven de 15 jaar uitgaat hebben in veel gevallen ook belangstelling voor de jongere leeftijden (6,7 jaar).

Tabel 13

Vraag: Voor welke leeftijdsgroepen heeft U over het algemeen het meeste belangstelling?

In bovenstaande grafiek werd uitgegaan van de opgegeven aanvangsleeftijden van de voorkeur en daaruit komt naar voren, zowel bij jongens als bij meisjes, dat er een belangstellingsplek voor de aanvang rond het vijfde/zesde jaar en een rond het elfde/twaalfde jaar, ~~bestaat~~ respectievelijk 10de jaar, bestaat.

Tabel 14

Vraag: Gaat Uw voorkeur overwegend uit naar meisjes of naar jongens? Of heeft U geen voorkeur?

categorie	percentage
voorkeur jongens	96
voorkeur meisjes	0
beide even sterk	4
totaal	100

De stelling, door sommigen geponeerd, dat de pedofiel zeer vaak en waarschijnlijk als regel bisexueel is, wordt door dit onderzoek niet bevestigd. Deze peiling wijst in een geheel andere richting, de homofiele gerichtheid overheerst hier guidelijk.

Vraag 15: Met hoeveel jongens heeft U anaal geslachtelijk verkeer (coitus) gehad?

Uit de binnengekomen antwoorden blijkt dat 42% van de geënquêteerden wel eens anaal verkeer gehad heeft. Over het algemeen zijn dat de proefpersonen die naar landen gaan waar deze omgangsvorm niet getoeterd is als bij ons. Brengt men deze vraag in verband met vraag 17 dan blijkt dat slechts een zeer gering percentage van het totale aantal contacten anaal is. Dit komt globaal overeen met de resultaten van een ander door mij ingesteld onderzoek (zie literatuur) waaruit bleek dat de contacten van pedofielen over het algemeen van masturbatorische of strelende aard zijn.

Vraag 16: Met hoeveel meisjes heeft U vaginaal
gevluchtelijk verkeer (coitus) gehad?

Bij de meisjes is het aantal vaginale contac-
ten nog lager dan het aantal anale contacten met jon-
gens.

Tabel 17

Vraag: Met hoeveel kinderen heeft U in het verleden pedofiel contact gehad? Eén, enkele, vele? Kunt U het aantal bij benadering aangeven? Ja, circa. Nee.

aantal kinderen	percentage
geen	6
tussen 1 en 10 kinderen	24
tussen 10 en 50 kinderen	28
tussen 50 en 100 kindren	8
tussen 100 en 300 kindren	6
enkele	6
vele	24
totaal	100

aantal kinderen	percentage
0	6
1	2
2	0
3	6
4	2
5	2
6	4
7	0
8	2
9	2
10	4
15	8
20	10
25	6
50	4
70	2
75	4
100	2
175	2
200	2
300	2
enkele	6
vele	24
totaal	100

Tabel 18		
Vraag: Hoeveel pedofiele contacten onderhoudt U op dit moment? Aantal geregelde contacten; Aantal incidentele contacten; Geen contacten.		
aantal contacten	percentage	
	geregeld	incidenteel
geen	34	46
1	30	66
2	10	14
3	14	4
4	0	4
5	0	0
6	0	0
7	0	0
8	0	0
9	2	0
niet te rangschikken	4	2
niet ingevuld	6	24
totaal	100	100

Tabel 19	
Vraag: Hoeveel keer per jaar reist U naar het buitenland voor pedofiele contacten daar? Naar welke landen reist U dan?	
aantal keren per jaar	percentage
geen	45
een of meer keer	51
niet ingevuld	4
totaal	100
reisdoel van 51 procent	percentage
Europa rond Midd.Zee	40
Noord-Afrika	36
Westeuropa	18
Verre Oosten	6
totaal	100

D. Vragen omtrent substituoeloplossingen

De vraagstelling luidde hier impliciet: Compenseren proefpersonen die geen pedofiele relaties hebben dit gemis door beeldmateriaal te verzamelen? Wanneer wij deze vragen in verband brengen met de contactvragen (tabel 17,18) dan blijkt deze relatie niet te bestaan.

Tabel 20	
Vraag: Verzamelt U films, foto's, tekeningen van geheel of gedeeltelijk naakte kinderen? Maakt U zelf geregeld dergelijke films, foto's, tekeningen voor Uw eigen gebruik?	
verzamelobject	percentage
films:	
ja	22*
neen	68
niet ingevuld	10
totaal	100
foto's:	
ja	74**
neen	20
niet ingevuld	6
totaal	100
tekeningen	
ja	40***
neen	48
niet ingevuld	12
totaal	100
geheel naakt	12
gedeeltelijk naakt	4
geheel en gedeeltelijk	50
niet ingevuld	34
totaal	100

*) waarvan 8 procent (ook) zelf gemaakt

**) waarvan 44 procent (ook) zelf gemaakt

***) waarvan 8 procent (ook) zelf gemaakt

Tabel 20a

Vraag: Zo nee, waarom niet?

Antwoorden:

- België is een land waar je daar moeilijk aan komt.
- Weinig bevredigend.
- Ik heb er geen behoefte aan [heeft geregelde contacten].
- Uitzonderlijk; bevredigend slechts weinig.
- Weinig belangstelling voor papier.
- Heen. Geen belangstelling hier voor.
- Matige belangstelling.
- Angst voor huiszoeking. Voorkomen dat het vertrouwen dat de jongen in je stelde, beschaamd wordt.

Tabel 21

Vraag: Koopt U of leent of ruilt U ook 'pornografische' fototijdschriften? Nee. Soms. Geregeld.

verwerving	percentage
geregeld	26
soms	54
neen	20
totaal	100

Tabel 22

Vraag: Heeft U wel eens boeken over pedofilie gelezen?

	percentage
wel eens boek gelezen	96
geen boek gelezen	4
totaal	100

D. Vragen omtrent conflicten met de maatschappij

Tabel 23	
Vraag: Is U wel eens veroordeeld wegens pedofiele handelingen?	
categorie	percentage
veroordeeld geweest	53
niet veroordeeld geweest	47
totaal	100

Op dit belangrijk aspect kom ik bij de conclusies aan het einde van dit artikel nader terug.

Tabel 24	
Vraag: Bent U wel eens in psychiatrische behandeling geweest?	
categorie	percentage
wel psychiatrische beh.	38
geen psychiatr. beh.	62
totaal	100

Circa de helft van de veroordeelden werd psychiatrisch behandeld, van de niet veroordeelden slechts circa twintig procent. Het is niet onwaarschijnlijk dat bij de veroordeelden de behandeling door de rechtbank werd opgelegd als conditie. De behandeling was dus onvrijwillig.

ook

De latste vraag is van grote betekenis. Alleen op basis van zelfaanvaarding kan een persoonlijkheid tot werkelijke ontplooiing komen in de zin van zichzelf worden. Dit ja zeggen tegen wat men door welke omstandigheden nu eenmaal is (intieme role-taking) opent de weg tot in harmonie-zijn met zichzelf en anderen. Uit onderstaande gegevens blijkt dat slechts 8% van hun pedofie-zijn afwil, hetgeen echter niet betekent dat de overgrote meerderheid tot werkelijke zelfaanvaarding is gekomen. Het kan ook berusting betekenen (negatieve aanpassing).

Tabel 25	
Vraag: Eoudt U -als dat mogelijk zou zijn- van Uw pedofiele gerichtheid afwillen? Ja. Nee. Weet niet.	
categorie	percentage
Wil er vanaf	8
Wil er niet af	90
Weet het niet	2
totaal	100

Tabel 26	
Vraag: Eoudt U -als dat mogelijk zou zijn- van Uw pedofiele gerichtheid afwillen? Ja. Nee. Weet niet.	
categorie	percentage
Wil er vanaf	8
Wil er niet af	90
Weet het niet	2
totaal	100

Tabel 27	
Vraag: Eoudt U -als dat mogelijk zou zijn- van Uw pedofiele gerichtheid afwillen? Ja. Nee. Weet niet.	
categorie	percentage
Wil er vanaf	8
Wil er niet af	90
Weet het niet	2
totaal	100

Overzicht van de belangrijkste resultaten

1. De proefpersonen zijn over het algemeen jong;
2. zij zijn veelal de jongsten in het gezin;
3. de overgrote meerderheid is ongehuwd;
4. er zijn gehuwde pedofielen, de helft daarvan heeft kinderen;
5. het ontwikkelingsniveau ligt veel hoger dan dat van de Nederlandse bevolking;
6. alle soorten beroepen komen onder hen voor;
7. de arbeidssatisfactie is iets geringer dan bij de gemiddelde Nederlander;
8. het bewust pedofiel-zijn begint reeds op jongere leeftijd;
9. ook de eerste pedofiele contacten vinden meestal in die zelfde periode plaats;
10. ten opzichte van de ouders van de pedofiel bestaat (veelal gedwongen) minder geheimhouding dan ten opzichte van verdere familie;
11. de voorkeursleeftijden zijn 12, 13 en 14 jaar als het jongens betreft;
12. bij de meisjes ligt dit iets jonger, te weten 11, 12 en 13 jaar;
13. er bestaat ook een preferentiepiek bij de leeftijden 5 en 6 jaar;
14. de geslachtsvoorkeur gaat haast uitsluitend uit naar jongens. De belangstelling voor meisjes is bijna altijd secundair;
15. Alhoewel een groot aantal der geënquêteerden, n.l. 42%, wel eens anaal verkeer heeft gehad, is dit maar een zeer kleine fractie van de totaliteit der contacten;
16. voor de coitus met meisjes geldt dit in nog sterkere mate;
17. het grootste gedeelte van de proefpersonen heeft in het verleden pedofiel contact gehad;
18. ongeveer de helft van de proefpersonen onderhield op het moment van het onderzoek een pedofiele relatie;
19. ongeveer de helft reist een of meer keren per jaar naar het buitenland, overwegend naar het Middellandse-zee gebied;
20. zowel voor degenen die contacten hebben, als voor degenen die geen contacten hebben, vormt beeldmateriaal een substituuat, de voorkeur gaat uit naar foto's; films en tekeningen komen op de tweede plaats;
21. de voorkeur voor fototijdschriften is vrijwel gelijk aan die voor foto's;
22. over het algemeen hebben de geënquêteerden wel eens een boek over het onderwerp gelezen;
23. ongeveer de helft geeft op wel eens veroordeeld geweest te zijn;
24. een groot aantal psychiatrische behandelingen was

Betreft.

waarschijnlijk niet vrijwillig maar gekoppeld aan een veroordeling;

25. slechts zeer weinigen willen van hun pedofiel-zijn af.

17	er bestaat nog een pleurislijp bij de leeftijd van 2 en 3 jaar;
18	op het moment van het onderzoek een pedofiele re-
19	ingever de helft van de proefpersonen onderzocht
20	in het verleden pedofiel contact gehad;
21	het grootste gedeelte van de proefpersonen heeft
22	in het verleden contact gehad met een pedofiel re-
23	ingever de helft van de proefpersonen onderzocht
24	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
25	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht
26	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
27	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht
28	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
29	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht
30	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
31	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht
32	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
33	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht
34	over het algemeen hebben de respondenten wel eens
35	contact gehad met een pedofiel reingever de helft van de proefpersonen onderzocht

Betekenis en functie van de werkgroep

Wanneer men bedenkt dat in Nederland op 1000 inwoners 0,7 gevallen van 'sexuele misdrijven' ter kennis van de politie komen, en dat slechts een fractie daarvan een veroordeling tot gevolg heeft, dan wordt duidelijk met wat voor uitzonderlijke groep wij hier te maken hebben, immers: 53 procent van de groep geeft op wel eens veroordeeld geweest te zijn wegens pedofiele handelingen. Als de vraag naar de veroordelingen ruimer gesteld zou zijn, bijvoorbeeld, wanneer er ook zou zijn gevraagd naar aanrakingen met de justitie, dan zou het percentage van 53 procent waarschijnlijk aanzienlijk zijn verhoogd.

Het zou wel eens kunnen zijn dat de veroordelingen een belangrijk motief kunnen vormen voor het overschrijden van de drempel naar de werkgroep en vooral naar deze werkbijeenkomst (traden in de openbaarheid). Deze pedofielen leven met de gedachte 'het is toch al bekend'. Zij staan met de rug tegen de muur en deze extra frustratie drijft hen tot groepsvorming.

Deze laatste zienswijze wordt bevestigd door mijn tweede enquête (met dezelfde vragen) onder pedofielen buiten de groep. Dit onderzoek vindt gelijktijdig plaats in verschillende Europese landen in de vorm van een postenquête. De eerste formulieren hiervan zijn binnen. Het percentage veroordeelden komt hier voorlopig slechts op circa één procent.

Indien men onder een pressure group een georganiseerde groep verstaat die invloed tracht uit te oefenen op overheid en publieke opinie teneinde speciale belangen te bevorderen, dan kan men de door mij onderzochte groepering ook als een pressiegroep beschouwen. Deze groep heeft zich evenwel moeten vormen tegen een zware maatschappelijke druk in, zoals blijkt uit haar samenstelling. Zij kan een dynamiserend element vormen in de samenleving en een correctie betekenen tegen verkeerd gemotiveerde attitudes van de maatschappij. Zoals iedere groep heeft ook deze een kern en een periferie. Het zijn de leden in de kern die de activiteiten ontplooiën. Degenen die de periferie uitmaken zoeken over het algemeen een zekere geborgenheid in de groep (opheffing van eenzaamheid, afwenteling van schuldgevoelens).

Uit dit onderzoek blijkt hoe noodzakelijk de tot stand koming van de werkgroep geweest is om deze minderheid de mogelijkheid te geven enigszins naar buiten te komen, en hoezeer door directe hulpverlening binnen en buiten de werkgroep de pedofielen de mogelijk-

heid wordt geboden zelf te werken aan hun toekomst.

De grootte van de groep blijft rechtstreeks afhankelijk te zijn van acties (veroordelingen) van de zijde van de maatschappij (justitie). Het maatschappelijk probleem van de pedofiel komt hier duidelijk naar voren. Alleen diegenen die aannemen 'dat het toch al bekend is' brengen het op naar 'buiten' te treden.

Zelfs wanneer de bestaande onzekerheid van de wetgeving van the age of consent zich in die zin zou wijzigen dat in de zedenwetgeving elke leeftijdsgrens zou komen te vervallen, dan zou de zelfaanvaarding voor een deel van de pedofielen nog wel enige tijd een probleem kunnen zijn. Die problematiek zou dan evenwel algemeen menselijk zijn en op een algemeen vlak kunnen worden benaderd.

Uit het grote aantal pedofiele contacten zou kunnen blijken dat de maatschappij tegenover dit soort verhoudingen/veel toleranter staat dan men zou denken. Dit wordt nog eens bevestigd door het opmerkelijke feit dat uit de aanvullingen naar voren komt, dat er ouders zijn die geen bezwaar hebben tegen een dergelijke verhouding, ook als het hun eigen kinderen betreft.

Wanneer alle uitkomsten omtrent de niet-geaffilieerden (postenquête) beschikbaar zullen zijn, dan pas zullen wij meer inzicht krijgen in de structuur en de omstandigheden van de pedofiel die zich niet heeft aangesloten bij een groepering. Dit zal onderwerp zijn van een afzonderlijke studie.

Literatuur

Dr. F. Bernard: "Pädophilie - eine Krankheit?
Folgen für die Entwicklung der kindlichen
Psyche", in SEXUALMEDIZIN 9/72
(Medical Tribune, Wiesbaden)

"Pädophilie - eine Krankheit?"
in BETRIFFT: ERZIEHUNG April 1973
(Beltz, Weinheim-Basel)

"Nouvelle enquête aux Pays-Bas"
in ARCADIE, revue littéraire et scientifique
Mai 1973, no. 233 (Paris)

Dr. F. Bernard, e.a. "Cex met kinderen"
Stichting Uitgeverij NVSH,
den Haag 1972

Literatuurlijst pedofilie.

Aanwezig NVSH-bibliotheek.

BOEKEN

- Advies inzake homoseksuele relaties met minder-jarigen, in het bijzonder met betrekking tot artikel 248 bis W.v.St., uitgebracht door de Gezondheidsraad.
Bijlage bij Wetsontwerp 10347 zitting 1969-1970, Den Haag. 1970.
- Brongersma, E. Sex en straf.
Den Haag, NVSH, 1970.
- Brongersma, E. Das verfemte Geschlecht; Dokumentation über Knabenliebe.
München, Lichtenberg, 1970.
- Brunoz, O. Pedofilie.
Amsterdam, C.O.C., z.j., 71 blz.
- Geisler, E. Das sexuell misbrauchte Kind; Beitrag zur sexuellen Entwicklung, ihrer Gefährdung und zu forensischen Fragen.
Göttingen, Verlag für medizinische Psychologie, 1959.
116 blz., bibliogr.
Beiheft zur Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie, 3.
- Gewoon bijzonder; beschouwingen over enige vormen van seksueel gedrag.
Amsterdam, Humanitas, 1970.
W. Sengers; pedofilie.
- Karpman, B. The sexual offender and his offenses; etiology, pathology, psychodynamics and treatment.
New York, Julian Press, 1963.
- Kinderlokker, De. Den Haag, PSVG, 1970, 16 blz.
G.S. pamflet nr. 4.
- Kinderverleider, De. samengesteld door W. Rietman.
Apeldoorn, Semper Agendo, z.j.
- Kraft-Ebing, R. von. Psychopathia-Sexualis.
New York, Paperback Library, 1965. 617 blz.
- Kwaast, S.v.d. Sexuele criminaliteit.
Leiden, Stafleu, 1960.
- Mohr, J.W., R.E. Turner and M.B. Jerry. Pedophilia and exhibitionism.
Toronto, University of Toronto, 1964.

- Paedophilie, Die und ihre strafrechtliche Problematik, Vorträge gehalten auf dem 8. Kongress der Deutschen Gesellschaft für Sexuälforschung. Mai 1964 in Karlsruhe; hrsg von F.G. von Stockert. Stuttgart, Enke, 1965. 109 blz., 2 din. Beiträge zur Sexuälforschung, 34.
- Parker, T. The twisting lane. London, 1969.
- Pathology, The. and treatment of sexual deviation; a methodological approach; ed. by I. Rosen. London, Oxford, 1964. 510 blz., bibliogr.
- Pauly, J. Eros auf falschem Wege. Hamburg, Lassen, 1961. 255 blz.
- Pauly, J. Die Problematik der Perversionen. Hamburg, Lassen, 1961, 428 blz.
- Plant, P. Der Sexualverbrecher und seine Persönlichkeit. Stuttgart, Enke, 1960. 359 blz., bibliogr.
- Schmidt, G., und V. Sigusch. Zur Frage des Vorurteiles gegenüber sexuell devianten Gruppen. Stuttgart, Enke, 1967. 52 blz. Beiträge zur Sexuälforschung, 40.
- Sex met kinderen; door F. Bernard, E. Brongersma, I. Haagsma en W.J. Sengers; eindred. P. van Eeten. Den Haag, NVSH, 1972. 143 blz., lit. opg.
- Servatius, V. Costa Brava; roman. Rotterdam, Enclave, 1960. 134 blz.
- Servatius, V. Ephebophilie en wetenschap; stand van zaken. Rotterdam, Enclave, 1960. 19 blz.
- Servatius, V. Over pedofilie; een centrum voor pedofielen; zin der pedofilie. Rotterdam, Enclave, 1962. 14 blz.
- Servatius, V. Vervolgde minderheid; liefde tussen man en jongen; roman. Rotterdam, Enclave, 1960. 201 blz.
- Sex offenders, an analysis of types. New York, Harper & Row, 1965. 923 blz.
- Storr, A. Sexual deviation. Harmondsworth, Penguin, 1964. 139 blz.

- Westwood, G. A minority; a report on the life of the male homosexual in Great Britain. London, Longmans & Green, 1960. 216 blz.
- Wyss, R. Unzucht mit Kindern; Untersuchungen zur Frage der sogenannten Pädophilie. Berlin, Springer, 1967.
- In: Zeegers, M. Ontucht in Nederland. Den Haag, NVSH, 1968. 90 blz.
- In: Zeegers, M. Seksuele delinquenten; forensisch-psychiatrisch. Amsterdam, Scheltema & Holkema, 1966. 371 blz.
- Zur Therapie sexueller Perversionen; Heilung einer homosexuell-pädophiler Triebabweichung durch einseitigen stereotaktischen Eingriff in Tuben cinereum; von H. Orthner, E. Dahm u.a. Stuttgart, Enke, 1969. 85 blz.
Beiträge zur Sexualforschung, 46.

Tijdschriftartikelen aanwezig NVSH-bibliotheek.

- Kurland, M.L. Pedophilia Erotica. ca. 1960. blz. 394-403. D. 135.
- Meurs, A.F.W. Het kind als slachtoffer in het zedendelict. Gezondheidszorg, 55 (mrt. 1963) nr. 3 blz. 19-20. D. 24.
- Santer-Weststrate, M.C., P. Dijkstra en J.F. van Ravenzwaay. Een man met pedofiele neigingen. Ned. tijdschrift voor criminologie, 6 (dec. 1964) nr. 6 blz. 190-208. D. 100.
- Freund, K. Diagnosing heterosexual pedophilia by means of a test for sexual interest. Behavior research and therapy, 3 (1965) blz. 229-234. F. 965.
- Pedofilie. Dialog, (sept. 1965) nr. 4 blz. 135-138.
- Barylla, F.v. Zur Klinischen und forensischen Psychiatrie der Pädophilie. Psychiatrie, Neurologie und Medizinische Psychologie, (juni 1965) blz. 217-221.
- Freund, K. Erotic preference in pedophilia. Behavior research and therapy, 5 (1967) blz. 339-348. F. 964.
- Swanson, D.W. Adult sexual abuse of children; the man and circumstances. Diseases of the nervous system, 29 (okt. 1968) nr. 10 blz. 677-683. F. 127.

- Barlow, D.H., H. Leitenberg and W.S. Agras. Experimental control of sexual deviation through manipulation of the noxious scene in covert sensitization. *Journal of abnormal psychology*, 74 (1969) nr. 5 blz. 596-601. P. 966.
- Eeten, P. van. Pedofilie; poging tot een nieuwe visie. *Sextant*, 50 (okt. 1970) nr. 10 blz. 14-15.
- Brongersma, E. Juridische gevolgen van uitzonderlijk seksueel gedrag. *Sextant*, 50 (okt. 1970) nr. 10 blz. 12-13, 51.
- Fisher, G., and L.M. Howell. Psychological needs of homosexual pedophiliacs. *Diseases of the nervous system*, 31 (sept. 1971) nr. 9 blz. 623-625. P. 718.
- Bayer, L.H.A., en J.H. Swarte. Voor de vuist weg. *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid*, 26 (juli/aug. 1971) nr. 7/8 blz. 325-334.
- Sengers, W.J. Oordeel en vooroordeel; kanttekeningen bij enkele vragen over de kinderlokker. *Ouders van nu*, (mei 1971) nr. 8 blz. 68-71.
- Katzman, M. Early sexual trauma. *Sexual behavior*, 2 (febr. 1972) nr. 2 blz. 13-17.
- Pollmann, T. Sex met kinderen; een merkwaardig boek. *Sekstant*, (dec. 1972) nr. 10 blz. 28-29.
- Haagsma, I. Sex met kinderen; géén handboek voor pedofilie. *Sekstant*, (dec. 1972) nr. 10 blz. 30-31.
- Bernard, F. Pädophilie, eine Krankheit?; Folgen für die Entwicklung der Kindlichen Psyche. *Sexualmedizin*, 1 (dec. 1972) nr. 9 blz. 438-440.
- Lievensse, J. Sex met kinderen. *Gezond gezin*, 12 (febr. 1973) nr. 2 blz. 39-44.

BOEKEN

- Banis, V.J. Men and their boys; the homosexual relationship between adult and adolescent. Los Angeles, 1966.
- In: Comprehensive textbook of psychiatry; ed. by A.M. Freedman and H.I. Kaplan. Baltimore, Williams & Wilkins, 1967.
- Dodson, V. Pederasty, sex between men and boys. North Hollywood, 1968.
- Drew, D. and J. Drake. Boys for sale; a study of the prostitution of young boys for sexual purposes. New York, 1969.
- Eglinton, J.Z. Greek love. New York, Layton, 1964.
- Fitch, J.H. A descriptive follow-up study of a group of men convicted of sexual offenses against children. London, 1961.
- Gerassi, J. The boys of boise. New York, 1968.
- Gigeroff, A.K. Sexual deviation in the criminal law; homosexual exhibitionistic and pedophilic offenses in Canada. Toronto, 1968.
- Harmon, D. Boy-lovers. New York, 1969.
- Holland, G. Boys in love with other boys. New York, 1967.
- Montherlant, H. de. Les garçons. Paris, 1969.
- Ollendorf, R.H.V. The juvenile homosexual experience and its effects on adult sexuality. New York, 1966.
- Raymond, J. Women boy lovers. Los Angeles, 1969.
- Reinhardt, H. Die Bestrafung der Unzucht mit Kindern unter besonderer Berücksichtigung des Verhaltens und der Persönlichkeit des Opfers. Bern, Haupt, 1967. 96 blz. Berner Kriminologische Untersuchungen, 4.

- Theede, P.   Unzucht mit Abhängigen; eine strafrechtliche und kriminologische Untersuchung. Lübeck, Schmidt-Römhild, 1967. 166 blz. Kriminalwissenschaftliche Abhandlungen, 1.
- Tolsma, F.J.   De betekenis van de verleiding in homofiele ontwikkelingen. Verlagen van het psychiatrisch juridisch gezelschap. Amsterdam, 1957.
- Winterberg, H.G.   Die gleichgeschlechtliche Prostitution in den männlichen Jugend und Gesellschaft. Frankfurt am Main, 1962.
- TIJDSCHRIFTEN
- Becker, W.   Verbrechen an Kindern; Pathologie unserer Zeit. Concepts, 4 (1968) nr. 9 blz. 1-8.
- Buch, R.P. de.   Exhibitionisme et pedophilie. Brux. Med. 49 (1969) nr. 11 blz. 739-750.
- Budniok, M., J.C. Garet and P.H. Muller.   Trois observations d'attentate pédérastique. Lille méd., 14 (1969) nr. 5 blz. 600-602.
- Cabanis, D., und E. Phillip.   Der pädophil homosexuelle Inzest for Gericht. Deutsches Zeitschrift Ges. Gerichtl., med. 66 (1969) nr. 2 blz. 46-74.
- Cohen, M., T. Seghorn and W. Calmas.   Sociometric study of the sex offender. Journal of abnormal psychology, 74 (1969) nr. 2 blz. 249-255.
- Dingman, H.F., L. Frisbie and F.J. Vanasek.   Erosion of morale in resocialization of pedophiles. Psych. Reports, 23 (1968) nr. 3 (I) blz. 792-794.
- Frenkel, F.E.   Bescherming van het kind tegen de seksueel afwijkende mens. Vrije Vaart, 17 (1962) nr. 2 blz. 145-147.
- Frisbie, L.V., F.J. Vanasek and H.F. Dingman.   The self and the ideal self; methodological study of pedophiles. Psych. Reports, 20 (1967) nr. 3 (I) blz. 699-706.
- Gigeroff, A.K., J.W. Mohr and R.E. Turner.   Sex offenders of probation; heterosexual pedophiles. Federal probation, 32 (1968) nr. 4 blz. 17-21.
- Haaguma, I.   Pedofiele gevoelens voor meisjes van 8-13 jaar. Nieuwe Linie, 6 juni 1970.
- Hunger, H.   Die Persönlichkeit des Sexualstraftäters; Unzüchtige Handlungen mit kindlichen und jugendlichen Mädchen nach der Ergebnisse des letzten Kinsey-Reports. Kriminalistik, 22 (1968) nr. 4 blz. 176-178.

- Karpman, B. A case of paedophilia.
Psychoanalytic Review, 37 (juli 1950) nr. 3.
- Kinderlokkers. Humanitas, 1965. nr. 4 blz. 70-74.
- Krátký, A. Sexueller Missbrauch ein bis fünf Monate
alter Sänglinge durch einen Pädophilen.
Dtsch. Zeitschrift Ges. Gerichtl. med.,
60 (1967) nr. 4 blz. 163-167.
- Mohr, J.W. and R.E. Turner. Sexual deviations.
Appl. ther., 9 (1967) nr. 1 blz. 78-81.
- Mohr, J.W., R.E. Turner
and R.O. Ball. Exhibitionism and pedophilia.
J. Soc. ther., 8 (1962) blz. 172.
- Resnik, H.L.P. and
J.J. Peters. Outpatient group therapy with convicted
pedophiles.
Int. J. group psychother., 17 (1967) nr. 2
blz. 151-158.
- Revitch, E., and
R.E. Weiss. The pedophilic offender.
Dis. nerv. syst., 23 (1962) blz. 73-78.
- Scheider, J.H. Der pädophile Straftäter und sein Opfer.
Monatschrift für Kriminologie und
Strafrechtsreform, (april 1965) blz. 91-94.
- Schraven, E.J. Dieren en wangedrag.
Maandblad v. berechtiging en reclassering,
april 1964, blz. 85-90.
- Servatius, V. Victimogene en criminogene factoren, homo-
filie en verleiding.
Vriendschap (COG), 19 (1964) nr. 3 blz. 65-66.
- Toobert, S., and
E.S. Jones. Some factors related to pedophilia.
Int. journal of psychiat. (1959) nr. 4
blz. 272-280.
- Zerstörte Störung. Operative Heilung pädophiler Homosexualität.
Euromed. (München) 9 (1969) nr. 11
blz. 730-733.

februari 1974